

OBLASTNÍK

ZPRAVODAJ

pro zrakově postižené karlovarského kraje

2023 / 2

Vydává: TyfloCentrum Karlovy Vary, o.p.s.

www.tyflocentrum-kv.cz

OBSAH	2
KDE NÁS NAJDETE	3
CO NABÍZÍME	4
INFORMUJEME	5
PRÁVA A POVINNOSTI CESTUJÍCÍCH V ŽELEZNIČNÍ PŘEPRAVĚ.....	6
MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT	6
MĚŘÍCÍ PŘÍSTROJE PRO DOMÁCNOST	6
DOTACE NA OZVUČENÝ TELEFON BEZ ÚŘADU.....	7
PŘÍSPĚVKY NAŠICH KLIENTŮ	8
VÝLET NA ANDĚLSKOU HORU	8
MUZEUM CHEBSKÉHO LETIŠTĚ.....	9
NA NÁVŠTĚVĚ U UMĚLECKÉHO KOVÁŘE.....	11
KOVÁŘSKÉ SYMPOZIUM.....	13
PŘÍSPĚVKY ZE STŘEDISEK	14
POTMĚ.....	14
TYFLOŽENA 2023	15
BÁSNĚ TYFLOŽENA.....	16
NÁVŠTĚVA KASEMAT CHEBSKÉHO HRADU.....	16
NÁPIS V BRAILLOVĚ PÍSMU.....	17
FILMOVÝ FESTIVAL V KARLOVÝCH VARECH.....	18
MATTONIHO STEZKA.....	19
NEVIDOMÝMI NA ZKOUŠKU	20
DOSTALI JSME LEKCE OD DĚTÍ	21
VÁNOČNÍ BESÍDKA V OSTROVĚ.....	21
BĚH S ČELOVKOU	22
PORTRÉT LÉČITELE A BÁSNÍKA	22
PODĚKOVÁNÍ	23
PŘIPRAVUJEME	25
TYFLORECEPTÁŘ	26
STAROČESKÝ HOUBOVÝ KUBA	26
PŘÍLOHY	28-33

KDE NÁS NAJDETE

TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.

Sídlo společnosti: Mozartova 444/6, 360 20 Karlovy Vary

Internetové stránky: www.tyflocentrum-kv.cz

Facebookové stránky: **TyfloCentrum Karlovy Vary, o.p.s.**

e-mail na vedení společnosti: reditel@tyflocentrum-kv.cz

email na vedoucí sociálních služeb: kv.tyflocentrum@seznam.cz

PROVOZNÍ DOBA STŘEDISEK (KV-Hestie, Ostrov, Cheb):

Pondělí až čtvrtek 8 – 17hodin

Pátek 8 – 12hodin

Dále je možno službu poskytnout +1x do měsíce:

pátek od 13 do 24hodin (max. 8 hodin)

sobotu nebo v neděli od 0.00 do 24hodin (max. 8 hodin)

KV Hestie – Stará Kysibelská 602, 360 09 Karlovy Vary

Telefon 353 226 511

Email kancelar.tyflocentrum@seznam.cz

Ostrov – Hlavní třída 1365, 36301 Ostrov,

Telefon 353 674 103

Email ostrov.tyflocentrum@seznam.cz

Cheb – Komenského 2473/40, ve 2. patře budovy, 350 02 Cheb

Tel. 790 249 069

E-mail: cheb.tyflocentrum@seznam.cz

KV Mozartova – Mozartova 444/6, 360 20 Karlovy Vary

Provozní doba: úterý až čtvrtek 8 – 17hodin

Dále je možno službu poskytnout v pátek od 13.00 do 24.00 (1x za měsíc, max. 8 hodin), v sobotu nebo v neděli od 0.00 do 24.00 (1x za měsíc, max. 8 hodin).

Telefon 353 236 065, mobil 731 446 281

Email kraj.tyflocentrum@seznam.cz

KV Mozartova - masážní salón U PAVLA:

Provozní doba:

úterý 8-13 hodin, středa 7-17 hodin, čtvrtek 8-13 hodin

Objednávky:

úterý až čtvrtek v provozní době nebo na telefonu 353 236 065, 731446281

CO NABÍZÍME

Registrované terénní a ambulantní sociální služby pro osoby se zrakovým a kombinovaným postižením v Karlovarském kraji:

Bezplatné SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY

Nevíte, jak využít volný čas, udržet svou fyzickou a psychickou kondici?

Chcete navázat nové kontakty a díky zrakovému handicapu nemůžete využívat běžně nabízených aktivit?

Tato služba je určena právě Vám.

Bezplatné služby SOCIÁLNÍ REHABILITACE

Máte doma kompenzační pomůcku a potřebujete se zdokonalit v jejím používání? Potřebujete poradit ohledně výběru nové kompenzační pomůcky?

Nevíte, jak si kompenzační pomůcku pořídit?

Chcete se naučit s kompenzační pomůckou pracovat?

Tato služba je určena právě Vám.

Placené PRŮVODCOVSKÉ A PŘEDČITATELSKÉ SLUŽBY.

Jste objednaný na úřad, k lékaři, na jednání či jinou schůzku a Váš zrakový handicap Vám neumožňuje se na schůzku dostat?

Potřebujete vyplnit formulář, objednat vstupenky, jízdenky, nakoupit přes internet, napsat dopis, odvolání, přečíst časopis, knihu?

Nemůžete sami na nákup a potřebujete doprovod?

Tato služba je určena právě Vám.

Ceník služby: Za hodinu skutečně využitého času zaplatíte 120,-Kč, tedy 2,-Kč/min.). Pokud hodinu nevyužijete, vypočítává se jen skutečně spotřebovaný čas!

MASÁŽE pro zdravotně postižené i širokou veřejnost

Ceník – změna od 1. 6. 2022 (sleva zdr. postižení a senioři +70):

typ masáže/ cena	cena zdr. postižení, +70let	Permanentka 5+1	cena veřejnost	Permanentka 5+1
klasická masáž částečná 30 minut	200 Kč	1000 Kč	300 Kč	1500 Kč
klasická masáž celková 60 minut	350 Kč	1750 Kč	500 Kč	2500 Kč
reflexní masáž plosky 30 minut	200 Kč	1000 Kč	300 Kč	1500 Kč

Permanentky mají platnost po dobu tří měsíců.

PRÁVA A POVINNOSTI CESTUJÍCÍCH V ŽELEZNIČNÍ PŘEPRAVĚ

Dne 7. června letošního roku nabylo účinnosti přepracované znění nařízení EU o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (nařízení 2021/782 z 29. dubna 2021). Nová pravidla se týkají všech cestujících, největší změny však pocítí především cestující se zdravotním postižením.

Nejzásadnější změna se týká lhůty, ve které je možné požádat o asistenci při nástupu a výstupu a při orientaci po železniční stanici. Doposud bylo nutné o asistenci požádat 48 hodin před odjezdem, nově dle nařízení postačí požádat 24 hodin před odjezdem. Některé státy mohou až do 30. června 2026 uplatňovat výjimku, kdy je nutné nahlásit potřebu asistence nikoliv 24 hodin před odjezdem, ale 36 hodin před odjezdem. Této výjimky využila i Česká republika, novelizovaný zákona o drahách, který práva a povinnosti cestujících upravuje, nabyl účinnosti 1. října 2023.

V případě, že o asistenci není z jakéhokoliv důvod předem požádáno, vynaloží dopravce a provozovatel stanice veškeré potřebné úsilí, aby poskytli pomoc takovým způsobem, aby člověk se zdravotním postižením mohl daným spojem cestovat. To je novinka, protože dle předchozího nařízení stačilo v těchto situacích poskytnout informaci s nejbližší obsluhovanou stanicí a dostupnou pomocí.

Asistence musí být poskytována bezplatně. Pokud cestujete s několika dopravci, stačí asistenci objednat pouze jednou, kdy dojde k předání informací.

V současné době si asistenci můžete objednat například prostřednictvím formuláře, který je dostupný na internetových stránkách <https://oneticket.cz/assistance> nebo prostřednictvím telefonního čísla: 222 266 755.

Nařízení dále říká, že se pomoc poskytuje za podmínky, že se člověk s postižením dostaví na určené místo v čase stanoveném železničním podnikem nebo provozovatelem stanice, který pomoc poskytuje. Stanovený čas nesmí činit více než 60 minut před časem odjezdu podle jízdního řádu. Pokud není stanoven čas, do kterého se má člověk se zdravotním postižením dostavit na určené místo, musí se dle nařízení dostavit nejpozději 30 minut před časem odjezdu dle jízdního řádu.

Co dalšího přináší revidované nařízení?

Jestliže dopravce nebo provozovatel stanice způsobí ztrátu nebo poškození vybavení pro mobilitu (vozíky, berle, bílé hole atd.) nebo ztrátu či zranění vodícího či asistenčního psa, musí tuto škodu bez zbytečného odkladu nahradit. Odškodnění zahrnuje náklady na nahrazení nebo opravu ztraceného nebo poškozeného vybavení pro mobilitu, náklady na nahrazení asistenčního či vodícího psa nebo na ošetření jeho zranění a přiměřené náklady na dočasné nahrazení vybavení pro mobilitu nebo asistenčních či

vodicích psů. Jak z výše uvedeného vyplývá, ztráta nebo poškození musí být způsobeno přímo ze strany dopravce či provozovatele stanice, jinými slovy mu musí být prokázána vina.

Nařízení též vyžaduje, aby zaměstnanci, kteří přímo asistují cestujícím se zdravotním postižením, absolvovali školení týkající se zdravotního postižení.

ZDROJ: Za Sociálně-právní poradnu Václava Baudišová a Nicole Fryčová

MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT

Jaký je rozdíl mezi zvláštní pomůckou a zdravotnickým prostředkem a co je vlastně měřicí přístroj pro domácnost?

Navazujeme na Informaci 8/2023 o zvláštních pomůčkách pro zrakově postižené, mezi které patří i měřicí přístroje pro domácnost. V této souvislosti je třeba rozlišovat, co je na jedné straně zvláštní pomůcka uvedená ve vyhlášce 388/2011 Sb., na kterou přispívá úřad práce, a co je na straně druhé zdravotnický prostředek pro zrakově postižené, který je hrazený ze zdravotního pojištění.

Všechny zdravotnické prostředky předepisované na poukaz jsou uvedeny v příloze č. 3 k zákonu č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Pro pacienty s poruchou zraku je určena skupina 9 tohoto seznamu. Podskupina 9.04 „Zdravotnické prostředky kompenzační pro zrakově postižené“ kromě bílých a červenobílých holí zahrnuje:

- lékařské mluvicí teploměry pro nevidomé
- indikátory světla a hladiny.

Lékařský mluvicí teploměr podle našich informací nyní bohužel není ze zdravotního pojištění dostupný. Žádná firma ho totiž zatím nebyla ochotna jako zdravotnický prostředek registrovat u Státního úřadu pro kontrolu léčiv. Zájemce si ho tedy v současnosti musí koupit ze svého za 1890,- Kč.

Indikátory světla a hladiny hrazené ze zdravotního pojištění dostupné jsou. Poukaz platí 30 dnů a nelze ho proplatit zpětně. Praktická informace: naše Tyflopomůcky vydávají na poukaz jen kombinovaný indikátor s oběma funkcemi v jednom výrobku, protože nejsou lékárnou ani specializovanou prodejnou zdravotnických potřeb.

Pokud jde o zvláštní pomůcky hrazené úřadem práce, měřicí přístroje pro domácnost s hlasovým nebo hmatovým výstupem jsou vyhláškou č.388/2011 Sb. určeny pro všechny čtyři skupiny žadatelů se zrakovým postižením. Ve vyhlášce není vypočteno, co do okruhu měřicích přístrojů patří, takže se musíme spolehnout na vnitřní instrukci Ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2018 (která však není oficiálním pramenem práva). Instrukce říká:

„Do této položky patří pomůcky pro každodenní používání, které naplňují znaky § 9 odst. 5 písm. b) zákona (č.329/2011), tj. typicky je osoba potřebuje k získávání informací či jí umožňují sebeobsahu. Můžeme sem zařadit například kuchyňské váhy s hlasovým výstupem, kuchyňské odměrky s hmatovým výstupem, teploměr s hlasovým výstupem k měření teploty vzduchu. Jedná se o měřicí přístroje používané v domácnosti například při vaření, přípravě či ohřívání pokrmů nebo nápojů apod. Tedy přístroje, které neslouží k měření fyziologických hodnot jako je osobní teploměr, osobní váha nebo tonometr, byť by je osoba musela používat ze zdravotních důvodů.“

Z výše uvedeného plyne, že mluvící přístroje k měření tělesných funkcí, tedy tonometr neboli tlakoměr, glukometr a osobní váha nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. S přihlédnutím k citované instrukci by na ně ani neměl přispívat úřad práce. Nicméně nakonec je na jeho úvaze, zda je podřadí pod měřicí přístroje pro domácnost. Faktický stav je takový, že někde úřad práce přispěje a jinde ne. Pokud ano, musí i tak žadatel jako vždy počítat s minimální spoluúčastí 1 000 Kč, kterou mu však může úřad z důvodu prokázaných nízkých příjmů prominout.

DOTACE NA OZVUČENÝ TELEFON BEZ ÚŘADU PRÁCE

Tak se dá zjednodušeně pochopit nabídka operátora O2 pro zrakově handicapované. Zaujala i jednoho našeho klienta a ten mne požádal, abych mu poskytl doprovod do nejbližšího kontaktního místa této společnosti, abychom zjistili, jak to funguje.

U pultíku se nás ujala sympatická a ochotná paní. Když jsme jí sdělili, že se jdeme zeptat, za jakých podmínek je možné využít nabídky telefonu BlindShell Classic 2, nebo iPhone SE za lákavých 2790,-, přiznala, že jsme zatím první, kdo se jí na to ptá, ale ve spolupráci s kolegy dala základní informace rychle dohromady.

Základními informacemi je míněno, že jeden z telefonů za zmíněnou částku si u O2 může koupit každý, kdo je držitelem průkazu ZTP, doloží, že má těžkou zrakovou vadu, například lékařskou zprávou a musí mít s nimi uzavřenou smlouvu na libovolný paušál.

Následně jsme se zeptali, jak dlouho musí takový zákazník využívat služeb O2, aby telefon nemusel vrátit, nebo doplácet rozdíl v ceně. Na první dobrou nám bylo neurčitě řečeno, že žádné takové omezení není. Nicméně záhy paní doplnila informaci ohledně nové smlouvy, která by se musela v tomto případě sepsat, protože klient nebyl zatím zákazníkem O2, že smlouva se sepisuje na tři roky. No a když dále projížděla interní produktové informace, přišla na to, že při ukončení smlouvy dříve než po třech letech, by klient musel doplatit alikvótní částku z plné ceny telefonu vypočítanou podle toho, kolik chybí do uplynutí tříleté smlouvy. Tuto informaci mi například při telefonickém dotazu jejich pracovník neřekl. Naopak na opětovný dotaz

potvrdil, že využívání služeb lze teoreticky po několika měsících ukončit a po klientovi nikdo nebude nic chtít doplatit.

Paní u pultíku jsme pěkně poděkovali za informace s tím, že si klient podmínky v klidu doma promyslí.

Tento příspěvek jsem se rozhodl napsat ne proto, abych firmu O2 pokáral za to, že se k relevantním informacím ohledně této nabídky musí zákazník někdy poměrně zdlouhavě dopátrat, ale proto, abych ušetřil čas a případné nedorozumění dalším zrakově handicapovaným, které tato, jinak chvályhodná, vstřícnost zmíněného operátora vůči této skupině lidí zaujme.

Miloslav Liška

Lektor náročných kompenzačních pomůcek

PŘÍSPĚVKY NAŠICH KLIENTŮ

VÝLET NA ANDĚLSKOU HORU

Klienti TyfloCentra Karlovy Vary ze středisek Cheb a K. Vary absolvovali v červenci 2023 společný výlet na Andělskou Horu u K. Varů.

O Andělské Hoře se traduje, že je nabitá pozitivní energií a podle pověsti získala svůj název po princezně Albíně, která prý byla hodná jako anděl. Žila na hradě, jehož zřícenina se tyčí nad stejnojmenným městečkem, ve kterém se nachází, mimo jiné, netradiční kostel trojúhelníkového tvaru, který se stal poutním místem. A tak jsme se vzájemně domluvili, že i my se vydáme na Andělskou Horu načerpat tuto pozitivní energii.

Po příjezdu autobusem do již zmíněné lokality jsme nejdříve vyrazili na zříceninu původního hradu, jehož první zmínky jsou datovány od roku 1402. Šárka, Dáša i Monika, pracovnice TC, měly tentokrát plné ruce i nohy starostí, aby s námi absolvovaly náročný a krkolomný výstup i sestup na vyhlídkovou plošinu nad hradem! Tato vyhlídka se nachází v nadmořské výšce 665 m. Počasí nám přálo, a tak jsme se mohli pokochat nádhernou vyhlídkou na Klínovec, vidět bylo i na Sokolovsko, kde jsme mohli rozpoznat palivový kombinát ve Vřesové, na opačné straně bylo možné spatřit jak město Ostrov nad Ohří, či bývalý vojenský újezd Doupov, opomenout nelze ani část letiště v Olšových Vratech či další dominanty K. Varů. U trojbokého kostela Nejsvětější Trojice jsme se z pamětní desky dozvěděli, že jde o stavbu raně barokního kostela, postaveného v letech 1698 až 1712 podle

projektu významného italského architekta Giovanniho Battisti. Posléze nás čekalo příjemné zastavení v místní kavárně, kde jsme si pochutnávali na domácích višňových či švestkových koláčích s drobenkou, ke kterým nesmělo chybět ani dobře našlehané latté, někteří dali přednost skvělému ovocnému poháru či zmrzlině!

Pověstní andělé, kteří zde drží svojí ochrannou stráž, se s námi loučili s drobnými slzičkami v oku, a to v podobě letního deštíku, jenž nás doprovázel na autobusovou zastávku, odkud jsme se vraceli zpět do našich domovů.

Emil Mikláš, klient chebského střediska

MUZEUM CHEBSKÉHO LETIŠTĚ

Klienti TyfloCentra Karlovy Vary ze střediska Cheb a místní odbočky SONS se v červenci společně vydali na návštěvu „MUZEA CHEBSKÉHO LETIŠTĚ“, které se zabývá historií vojenského letectví v Chebu. Toto muzeum se nachází v prostorách bývalé výstavní galerie v Kamenné ul. v Chebu. Dlužno podotknout, že ani mnozí Chebané nevědí, že se v našem městě nacházelo válečné vojenské letiště a mnozí si je pletou se stávajícím letišťem, které bylo vybudováno až v průběhu II. světové války. S tím předcházejícím však nemá nic společného.

Záměr vybudovat druhé vojenské letiště v monarchii, a to právě v Chebu, vznikl v roce 1916. Po složitém až spekulativním jednání místních občanů došlo posléze k vykoupení pozemků k výstavbě letiště. Tento prostor se nacházel asi 5 km východně od města a měl rozměry 1 100 x 800 m. Jednalo se o oblast za chebským hřbitovem v Císařské ul., dnešní Karlovarské, poblíže Nižnětagilského pomníku. Poté se takřka jako houby po dešti začaly velmi rychle objevovat hangáry a další technické i ubytovací stavby. Díky nepolevujícímu úsilí začala z letiště zanedlouho operovat letecká doplňovací rota Flek 16 (Fliegerersatzkompanie Ne. 16), jež se formovala od jara 1917 a oficiálně byla ustavena k 1. červenci téhož roku. Úkolem této jednotky bylo provádění kondičního, pokračovacího a dokončovacího pilotního výcviku, současně fungovala též jakožto záložní a doplňovací středisko pilotů frontových leteckých rot. Flek 16 disponovala především stroji Hansa Brandenburg B., Hansa Brandenburg C. Váha stroje byla 800 kg, vzletová váha 1200 kg, což je 400 kg pro váhu dvou pilotů a munice. Délka stroje byla cca 10,5m a rozpětí křídel cca 12 m, letová rychlost dosahovala 160 km/hod., výška letového koridoru 1-3 km a dolet letadla činil až 350 km. V roce 1918 se rota sestávala z 380 mužů létajícího i pozemního personálu, posléze byl počet mužů navýšen na cca 800. Paradoxem dějin zůstává skutečnost, že jedním z tehdejších rakousko-uherských leteckých instruktorů byl Čech Václav Antoš, tentýž muž, který se 9. listopadu 1918 účastnil násilného obsazení chebského letiště narychlo složeným československým vojenským útvarem a hned následujícího dne tragicky zahynul při oslavném letu na jednom z ukořistěných strojů. Za zmínku stojí jistě i fakt, že ostraha letiště ležela jen na bedrech oddílu postarších maďarských záložníků.

Letiště bylo vybaveno hangáry a nezbytnými ubytovacími, skladovými i dalšími technickými objekty. Jednalo se v první řadě o osm hangárů, jež se staly typickým rysem chebské letecké základny, dále pak velkou dílenskou železobetonovou budovu, dvě třípatrové kasárenské budovy, budovu velitelství a strážnici. Pod zemí se nacházely nádrže na pohonné hmoty a zásobníky oleje.

V úplném závěru prvního globálního konfliktu se v Chebu formoval letecký etapní park (Fliegeretappenpark,) zajišťující uskladnění a následné přerozdělování letounů k bojovým letkám. Jakýkoliv další případný rozvoj chebského letiště v éře podunajské monarchie byl pozastaven ukončením světové války doprovázený kvapným rozpadem habsburského soustátí. Posléze bylo toto letiště využíváno k výcviku pilotů a pozorovacím letům, dohlížejícím na ochranu území nově vzniklé ČSR. Souběžně s budováním letiště bylo nutno vzdělávat i nové piloty, a tak již v roce 1917 zde bylo zřízeno první „vojenské učiliště pro vzduchoplavectvo“, po roce 1923 přejmenováno na Vojenské letecké učiliště a v roce 1928 bylo přeloženo do Přerova.

Československé vojenské letiště oficiálně vzniklo 10. března 1919 převzetím původního letiště vybudovaného v závěru první světové války. Letiště bylo klasifikováno jako stálé vojenské letiště pro všechny druhy letectva ve dne i v noci. Na základě výnosu Ministerstva národní obrany bylo vojenské letiště dne 10. června 1938 zrušeno.

V muzeu bylo vystaveno mnoho dokumentárních fotografií včetně maket tehdejších bojových letounů i významných leteckých osobností té doby. Na čestném místě je vystavena skutečná část bojového letounu, který jsme si mohli prsty našich rukou prohlédnout. Zajímavou informací byla i skutečnost, že zde v průběhu provozu vojenského letiště zahynulo celkem šest desítek pilotů, avšak díky jejich nedbalosti a nedodržování letecké kázně!

V závěru expozice nás zaujala „Mobilizační vyhláška“, vydaná 23.9. 1938. Ve vyhlášce jsme se mj. dočetli, jak rychle a jakým prádlem či obuví museli být budoucí vojáci z domova vybaveni, totéž platilo i na předání koní v osobním vlastnictví, a to včetně jednoho pytle obroku a sena. Obdobné nařízení platilo i na majitele osobních aut, která museli majitelé předat do služeb státu, dlužno podotknout, že vozidla musela být doručena i s náhradními díly a plně natankována pohonnými hmotami.

Emil Mikláš, klient chebského střediska

NA NÁVŠTĚVĚ U UMĚLECKÉHO KOVÁŘE

V srpnu 2023 absolvovali klienti ze všech středisek TyfloCentra Karlovy Vary společný výlet, jehož cílem byl tentokrát „Ateliér uměleckého kováře Iva Rudolfa“ ve Vodné u Bečova. Anonce byla pro naše klienty tak lákavá, že na tuto exkurzi dorazilo více jak dvě desítky účastníků.

Ivo Rudolf se věnuje kovářství více jak 40 let a ve Vodné tvoří umělecká díla již celá tři desetiletí. Začátky tu měl velmi krušné, přestavět původní hospodářské stavení s maštalí pro koně a ovce na dnešní kovárnu, resp. umělecký ateliér, jej stálo mnoho času, úsilí a práce. Původně je vyučen kovářem – podkovářem, avšak s uměleckým zaměřením v Oselce u Nepomuka, jenž je jedinečným a vyhlášeným učilištěm svého druhu u nás.

Pan Rudolf s manželkou k nám byli velice vstřícní a pozorní. V úvodní části kovárny jsme si mohli hmatem prohlédnout dva metry velikou tepanou sošku Madonky s děťátkem. Tento umělecký skvost bude od podzimu vystaven v nově budované kapli Domova důchodců v Chebu. Dlužno dodat, že soška je zhotovena z plátu žíhané mědi a všichni jsme s úžasem obdivovali jemnou a pečlivou propracovanost všech detailů této svaté ikony. Prohlédnout jsme si mohli i jednotlivá dřevěná i pogumovaná kovová kladívka a další různá „udělátka“, kterých tu bylo zhruba 80 kusů. Poté jsme teprve vstoupili do vlastní kovářské dílny, kde byla uprostřed umístěna metr dlouhá kovadlina, vážící 213 kg. Usazena je na obrovském, metr vysokém, javorovém špalku, svázaném několika obručemi. Součástí vybavení kovárny je i svěrák či zápusťková deska, na které se prorážejí různé otvory. Nechybí tu samozřejmě ani různé brusky či vrtáky, prostě vše, co kovář potřebuje ke své práci. Abychom zažili tu pravou atmosféru, pan Rudolf zažehl plamen na potřebnou teplotu rozdmýchal oheň a posléze se jal ukovat a vytvarovat jeho kovářský symbol – list stromu, který jsme obdrželi jako památku na tuto exkurzi. K rozžehnutí plamene a ohně používá antracit, kout daný kov lze teprve při teplotě 900 st. C., k úchytu a dalšímu zpracování rozžhaveného kovu má k dispozici na 120 kusů rozličných typů kovářských kleští a kladívek či perlíků o různé hmotnosti. Pro naši názornost nám spustil i 75 kg vážící pneumatický buchar, vydávající nesmírný rámus a hluk. Do rukou se nám mimo jiné dostalo i desetikilové kladivo, kdy nám předvedl jeho správný úchop i nesmírně důležitý grif pro následnou souhru jednotlivých úderů při práci více kovářů najednou. Posléze došlo i na mnohé, velmi zvědavé otázky, které neměly konce!

Poté jsme se přesunuli do prvního poschodí kovárny, kde se nachází umělecký ateliér. Ani nevím, jak to nazvat, byl to prostě hotový ráj nejen pro oči, ale i pro prsty našich rukou! Vystaveny tu byly kovové či tepané předměty různého druhu. Osahat jste tu mohli např. středověké husitské zbraně včetně damaškových mečů, ale i pušky či děla z přelomu 19. až 20. století. Vystaveno bylo i hospodářské náčiní, jednotlivé druhy podkov, praktické či

ozdobné předměty do domácnosti, bižuterie, ale i různé druhy hlavolamů. Zde se musím zmínit, že Tomáše V. i Markétu Ž. zaujaly vystavené hlavolamy natolik, že si sedli na zem uprostřed místnosti a dali se do vyprošťování ježků z klece, jak je známe od Jaroslava Foglara! Obdivovat jsme mohli i různé kovové či tepané tvary různých brouků, šneků, ryb i raků, své místo zde měly i některé hudební nástroje jako je xylofon nebo lyra. Nás také velmi zaujal stojan na svatou knihu s trojramenným křížem a pozlaceným Ježíškem. Naší pozornosti neunikl ani Svatováclavský meč s vyřiznutým křížem a křišťálovou hlavicí. Jedním ze skvostů ateliéru patří i nádherná kovová lampa s obrovským křišťálovým sklem s foukanými bublinkami.

Opravdovou perlou tohoto uměleckého ateliéru jsou korunovační klenoty. Jde o pozlacenou kopii korunovačních klenotů, tvoří jej nádherně zdobená Svatováclavská koruna, říšské jablko s křížkem, zdobené perlami a drahokamy, součástí korunovačních klenotů je i žezlo, jeho špice i rukojeť je zdobená kroužky z perel a drahokamů, ty jsou však vyrobeny z barevného, vysoce leštěného skla.

V přízemních prostorách budovy můžete ještě obdivovat nejen mnohé kovové výrobky z oblasti bižuterie, ale i sbírku kávových mlýnků, čítající na 120 kusů, vyrobených z kovu, dřeva, skla či porcelánu. Při venkovním posezení s kávičkou a výbornou bábovkou, upečenou manželkou pana Rudolfa jsme si ještě mohli prohlédnout nádherně zdobenou kovovou mísu s „kovovým“ ovocem v životní velikosti a barvě.

Na závěr náleží obrovské poděkování panu Rudolfovi i jeho manželce za jejich vstřícnost a pochopení pro náš handicap. Po skončení prohlídky pan kovář s úsměvem prohlásil, že s takovým zájmem návštěvníků ještě nikdy neabsolvoval tak dlouhou exkurzi!

V Bečově se každoročně, v průběhu měsíce září, koná Mezinárodní kovářské sympozium, na kterém se na dané téma prezentují kováři z různých zemí světa. Z každého ročníku vznikla v kovárně uměleckého kováře Iva Rudolfa nová skulptura (kovaná socha). Všechny jeho sochy zdobí bečovské údolí a jsou veřejně přístupné. Bez zajímavosti není ani 10 m vysoký klíč, ukovaný naším bečovským kovářem.

Emil Mikláš, klient chebského střediska

Foto – viz. příloha – obrázek č.1

MEZINÁRODNÍ KOVÁŘSKÉ SYMPOZIUM V BEČOVĚ

Klienti TyfloCentra Karlovy Vary ze střediska Cheb se v září 2023 vypravili do Bečova, aby zde navštívili Mezinárodní kovářské sympozium. Tuto nevšední, ale velmi zajímavou akci nám doporučil umělecký kovář Ivo Rudolf, když jsme byli hosty jeho uměleckého ateliéru ve Vodné.

Umělecké sympozium v Bečově má již svojí stálou tradici, na které se sjíždějí umělci kováři nejen od nás, ale i z nedalekého zahraničí. Mottem letošního setkání uměleckých kovářů byl „VÝPLOT FANTAZIE“ (výplot mám gramaticky správně, neboť jde o výplň plotu jednotlivými ozdobnými kovovými plaňkami). Tímto mottem se řídilo na šest desítek kovářů, kteří před zraky veřejnosti kovali ozdobné sloupky plotu, a to dle své vlastní fantazie. Zažili jsme onen pravý cinkot a bušení do rozžhaveného kovu na kovadlině, vůni kovářské výhně včetně zvuku dmýchajícího plamene, nechyběl tu ani zvuk přenosného bucharu atd. Měli jsme tak možnost sledovat souhru pracujících dvojic uměleckých kovářů. Výsledkem jejich práce byly postupně přibývajících nádherně zdobené sloupky jednotlivých dílců plotu.

Posléze jsme si mohli jejich výtvořiny prohlédnout prsty našich rukou, bylo nač se „dívat“! Na sloupcích jsme mohli najít různé tvary květů rostlin včetně jejich listů, různě zdobená srdce, poletující motýly či datla, jehož dlouhý zobák vykloval díru do pomyslné plaňky, hledajíc jeho škůdce. Nechyběli tu ani jiní ptáci jako jsou čápi nebo pávi s rozevřeným ozdobným ocasem. Zajímavý byl i sloupek, po němž šplhal dlouhý červ.

Opodál jsme si mohli prohlédnout umělecká díla z let minulých, mezi nimi nás zaujal i znak města Chebu, kovové sousoší tří hlav, znázorňujícího němého, hluchého a nevidomého člověka. Za zmínku jistě stojí i na řetězu zavěšený kotlík, zdobený třemi pozorujícími hlavami člověka. Na kovovém žebříňáku byly vystaveny některé druhy výrobků do domácnosti, např. velký mlýnek, mísa na ovoce, talíř s buřty a hořčicí v tubě, k vidění tu byly i spojené ruce jako symbol přátelství či lásky. Nás však velmi zaujal „Žebřík života“. Jednotlivé schody představovaly dílčí etapy života, jako jsou narození člověka, škola, první sex, svatba a následné zrození potomka. Jeden z dalších schodů představoval také rozvod, další znázorňoval následnou krizi života a poslední etapu života symbolizovala stařecká hůl! V rámci tohoto kovářského soustředění probíhala i soutěž kovářských výrobků, vystaveno bylo na dvě desítky různých unikátů. Mezi ně patřilo např. umělecké ztvárnění rozličných květů, křížů, andělů s křídly i podobizna čerta. Na soutěžním stole byla také vystavena opice, bobr, veverka, miska s ořechy a louskáčkem nebo kovová mísa s různými druhy ovoce. Svůj primát určitě získala kovaná motorka v životní velikosti!

Zpět do Bečova připutovalo, třemi místními kováři zhotovené, logo letošní kovářské výstavy v Brtnici na Vysočině, a to i včetně nápisu v Braillově písmu.

Vstupní areál na tuto akci, i celé bečovské údolí, zdobí skulptury-sochy těchto kovářů, připomínající jejich každoroční účast na tomto Mezinárodním kovářském sympoziu. Největším uměleckým dílem je desetimetrový kovový kříž, vážící 2,5 t, na němž se podílelo asi šest kovářů.

Emil Mikláš, klient chebského střediska

PŘÍSPĚVKY ZE STŘEDISEK

PoTmě...

... je název projektu TyfloCentra, jehož hlavním cílem je osvěta zrakového postižení mezi širokou laickou veřejností a propagace sociální práce se zrakově postiženými.

V letošním roce se tak stalo zejména prostřednictvím výstavy hmatových objektů s názvem „Vnímám, i když nevidím – aneb zažijte svět nevidomých ostatními smysly“, která probíhala nejprve v prostoru atria Městského úřadu Ostrov, a to v období září až říjen 2023.

Vystavovány byly práce studentů ZUŠ Sokolov, kteří na jejich vzniku pracovali cca 5 let. Všechna vystavená díla byla pomyslně rozdělena do několika sekcí- a to čich, hmat, sluch a hra. Přičemž hlavním mottem výstavy bylo: Dotýkati se dovoleno!

Následně se vystavované předměty přesunuly do Krajské knihovny Karlovy Vary, kde byly součástí Dne bílé hole.

Dalším krokem v realizaci projektu „PoTmě“ byla v letošním roce řada veřejných prezentací. Ať už mezi školní mládeží a pracovními kolektivy, tak například v rámci „Noci muzeí“, která se uskutečnila 8. 10. ve velmi příjemném prostředí Sokolovského zámku, pod záštitou Městské knihovny Sokolov.

Romana Svobodová, vedoucí sociální pracovník

Foto – viz. příloha – obrázek č. 2

TYFLOŽENA 2023

V září 2023 středisko Ostrov uspořádalo další pokračování TyfloLéta o titul TyfloŽena 2023.

Soutěžní klání se odehrálo ve vnitřních prostorách hospody U Lípy ve Velichově. Skládalo se ze tří disciplín:

- 1) loupání brambor s klapkami na očích
- 2) strouhání brambor taktéž s klapkami na očích
- 3) skládání textů pomocí základních indicií

Jelikož první 2 disciplíny byly na čas, tak na měření časomíry dohlíželi měřiči Martin, Lenka, Monika.

Na kvalitu loupaných a strouhaných brambor dohlížela hlavní porota složená z p. ředitelky Liškové, vítěze TyfloMana p.Síkory a Romany.

Komentátor akce a povzbuzování účastnic k lepším výsledkům byl Míla.

Po posilnění teplou polévkou si účastnice měly vymyslet básničku pomocí zadaných indicií a poté sami odprezentovat. To se děly věci! Přednes i s různými kreacemi účastnic, které se do toho daly s vervou a odhodláním, byly oceněny potleskem a uznáním od ostatních klientů. Porota to měla těžké a potřebovala určitý čas na vyhodnocení soutěže. Tento čas byl využit při kávě a zákusku, ale také ochutnáváním hotových bramboráček ze soutěže, které udělal personál hospody jako odměnu. K poslechu i tanci nám zahrálo DUO NÁVRATY, které zapojilo do hry na vozembouch samotné klienty. Vozembouch urputné bouchání paličkou přežil bez úhony.

Konečně se všichni dočkali samotného vyhlášení výsledků soutěžního dne:

- 1) TyfloŽena - Jana Andělová
- 2) TyfloŽena - Klára Krejčová
- 3) TyfloŽena - Stanislava Pólová

Všechny výherkyně byly odměněny věcnými cenami a originálním tričkem s nápisem „TYFLOŽENA 2023“

Pak následovala volná zábava s hudbou manželů Pagáčových. Účastnice se uvolnily při zpěvu a tanci. Některé překvapily tanečními kreacemi a tím, že nechtěli vůbec opustit taneční parket. Došlo i na vláček, který posléze ukončil dobrou zábavu a celý soutěžní den, ale také TyfloLéto 2023. Slovy klientky: průběh, volba disciplín, atmosféra včetně moderování, hudby s tancem, pohoštění, vyhodnocení soutěže a ceny - po všech stránkách suprově připravená akce plná nových zážitků a dojmů.....

Monika Ďuricová, pracovník střediska K.Vary

BÁSNĚ VÝHERKYŇ TYFLOŽENA 2023

Jana Andělová

Z Velichova na hory,
jezdíme pro
brambory.
Pak o ně soutěžíme
a všechno to sníme.
My jsme Tyfloženy,
dobře naladěný.
S bramborákem
v hubě,
tančíme ladně při
hudbě.
Vítězka se točí,
kulí na nás oči.
Myslí jen na vítězství,
jak všechny pohostí.

Stanislava Pólová

Potkal mě dnes ráno
krtek,
Řekl: „ Stáňo, dnes je
čtvrtek!
Pojeď na soutěž do
Velichova,
Volí se tam
Tyfložena.“
„Poškrábeš pár
brambor,
Pak zblajzneme
bramborák.
Vítězství máš na
dosah,
Dostaneš cenu
útěchy
A dáš si tanec
tralalák.

Klára Krejčová

Poslední letní den,
kdy už i brambory
lezly ze země ven.
U Lípy ve Velichově,
o vítězství
v Tyfloženě,
strhl se lýtý boj,
chtíč o prvenství
každého žene.
Soutěže se
zúčastnily, statné
silné ženy.
škrabky, struhadla a
tužky,
ze své zbroje vytasily.
Nejdřív hbitě
brambory oloupaly,
pak je za potlesku
nastrouhaly.
Už chybí jen báseň
napsat
a bramborákem se
nacpat.
Po kafíčku ještě
tanec,
vzpomínek na dnešek
mám ranec

NÁVŠTĚVA KASEMAT CHEBSKÉHO HRADU

Naši klienti ano. Víím, část těchto chodeb byla otevřena již dříve, ovšem letos se po rekonstrukci zpřístupnil celý okruh. S průvodcem a v ceně běžného vstupného na hrad. Naší exkurzi předcházela domluva s kastelánem PhDr. Tomášem Dostálem, aby byli na skupinu návštěvníků se specifickými potřebami připraveni. Pan Dostál je člověk na svém místě, domluva byla velice vstřícná a profesionální a my jsme brzy mohli vyrazit s klienty prozkoumat prostory barokního podzemí v předhradí štaufské falce. Při čekání na prohlídku jsme si prošli část areálu a přečetli si některé ze zajímavostí a pověstí.

Víte, že i Chebský hrad má svá strašidla? Aby také ne, kaple sv. Erharda a Uršuly stojí na slovanském pohřebišti a ostatky mrtvých před stavbou vyzvednuty nebyly. Některé sloupy dokonce stojí přímo na původních slovanských hrobech. Tragická smrt Albrechta z Valdštejna a jeho blízkých je rovněž spjata s hradem. Také zde působil alchymista, který uměl podle pověstí „zpodobnit pravé štěstí“. Byl to člověk moudrý, který věděl, že pravé bohatství se ukrývá v rozumu a srdci, ne v majetku. Jeho dílnu lze navštívit v kapli sv. Erharda a Uršuly. Vedou tam ovšem úzké točité schody, které byly pro naše klienty neschůdné a tak jsme si o alchymistovi jen pověděli.

Když nastal čas, vyzvednul si nás na nás připravený, průvodce Jakub. Jeho povídání bylo velice poučné a poutavé. Několik set metrů sálů a chodeb vznikalo v 17. století jako součást opevnění kolem Chebu a sloužily jako skladovací prostory pro ukládání vojenského materiálu nebo zásob potravin. Přímo na hradě jsou kasematy ubytovací, kde mívalo zázemí vojsko. Při stavbě tehdy mistrně kombinovali skálu se zdivem, což bylo na oko a pro naše klienty na pohmat patrné. Když jsme opustili chladné a vlhké prostory kasemat, navštívili jsme expozici útrpného práva a zbrojnicí, ocitli jsme se znovu na nádvoří, prošli jsme zbytek hradního areálu a ti zdatnější se vydali po sto devíti schodech do výšin Černé věže. Hrad Cheb má určitě pokaždé co nabídnout a stojí za návštěvu, včetně kasemat.

Dáša Vokálová, pracovník střediska Cheb

Foto – viz. příloha – obrázek č. 4

JAK NÁPIS V BRAILLOVĚ PÍSMU PUTOVAL CELÝM ČESKEM

Ještě jednou si dovolím zmínit kovárnu. Tentokrát o tom, že to celé začalo jednou větou v Braillově písmu.

Naše chebské středisko TyfloCentra Karlovy Vary bylo v červnu letošního roku osloveno uměleckým kovářem z Vodné Ivo Rudolfem, že by pro účast na Kovářském sympoziu v Brtnici na Jihlavsku potřeboval na své plánované dílo nápis v Braillově písmu. Abecedu si sice dokáže najít, ale chce mít jistotu, aby to bylo správně napsáno. Námi byl pak osloven nevidomý klient chebského střediska pan Emil Mikláš. Ten ochotně prosbě vyhověl. Pro nápis si kovář přijel do místa bydliště pana Mikláše a odvezl si jej s sebou do Brtnice.

Jako poděkování byla klientům všech našich středisek umožněna jedinečná exkurze do kovárny, která byla uzpůsobena hapticky, včetně replik korunovačních klenotů. Tam nám byla kovářem doporučena návštěva Kovářského sympozia v Bečově nad Teplou, které se konalo v září.

Ale vraťme se k nápisu. Pan Rudolf s jeho partnerkou Jindřiškou zařídili, aby se dílo, tentokrát již s kovářsky zapracovaným nápisem, do Bečova dostalo a pan Mikláš si jej pak mohl, jak sám rád říká, prohlédnout rukama. Aby zkrátka přesně věděl, na čem se podílel. Ale protože člověk mění a život mění, nejen zrovna žádný kovář z Brtnice do Bečova přímo, a tak dílo putovalo doslova po celé České republice, z Vysočiny snad všemi světovými směry. Jednotliví kováři si jej předávali a převáželi jako vzácný štafetový kolík, vědomi si důležitosti včasného dopravení. Díky jejich součinnosti a laskavosti se nakonec vše podařilo.

Nejen s panem Miklášem jsme na sympozium do Bečova vyrazili a opět se setkali s panem Rudolfem. S výrobkem z Brtnice, který připutoval jen a jen kvůli našim klientům, jsme se pak všichni mohli seznámit. Dílo se pak muselo vrátit zpět na Vysočinu. Jestli i na zpáteční cestě absolvovalo stejnou anabázi, to už nevím. Ale jedno vím určitě. Díky ochotě pana Mikláše a laskavosti pana Rudolfa měli naši klienti hned několik skvělých zážitků. A také, že až budete mít cestu do Brtnice v okrese Jihlava, najdete tam mimo jiné dílo se třemi kovadlinami, pod nimiž je nápis v Braillově písmu BRTNICKÉ KOVADLINY 2023.

Dáša Vokálová, pracovník střediska Cheb

Foto – viz. příloha – obrázek č. 5

FILMOVÝ FESTIVAL V KARLOVÝCH VARECH

Filmový festival v Karlových Varech je známý svým bohatým programem, který zahrnuje nejen promítání filmů, ale také diskuse, workshopy a představení renomovaných filmových tvůrců. Každý rok je na festivalu přítomno mnoho slavných herců, režisérů a dalších profesionálů z filmového průmyslu. Tato událost nabízí nejen příležitost pro prezentaci nových filmů, ale také pro setkání s těmi, kteří stojí za jejich vznikem. Pro klienty TyfloCentra ze střediska Karlovy Vary je filmový festival zvláštním zážitkem. Mají příležitost setkat se s herci a režiséry, což jim umožňuje vnímat filmovou kulturu z první ruky.

Při festivalové promenádě nám ve fotokoutku firmy Instax umožnili vytvořit snímek se vzpomínkami, které budou mít klienti TyfloCentra po celý život.

Setkání s herci a fotografování na kolonádě nejen zlepšilo náladu klientů, ale i sdílením radosti z umění s různými komunitami zdůraznilo důležitost kulturních událostí, které mohou být přístupné pro všechny. Procházku jsme zakončili v naší oblíbené kavárně Kriváň, kde jsme spokojeně diskutovali o hercích, se kterými jsme měli možnost se vyfotit. Bylo to velice příjemné dopoledne, na které většina z nás nezapomene.

Dáša Vokálová, pracovník střediska Cheb

Foto – viz. příloha – obrázek č. 6

MATTONIHO STEZKA „PO STOPÁCH SKŘÍTKŮ“

S ostrovskými klienty jsme se vydali na turistický výlet do Kyselky. Šestnáct zábavných a poučných zastavení nás čekalo na nově vybudované tříkilometrové naučné stezce v Kyselce u Karlových Varů. Mattoniho stezka "Po stopách skřítků" nám poskytla informace o historii Kyselky i o budovách bývalých lázní, které prochází stavební obnovou.

Trasa vede z velké části po původních promenádách z doby Heinricha Mattoniho, kdy byly hojně využívány tehdejšími lázeňskými hosty a turisty. Na významných zastávkách jsou tabule přibližující dobová odpočinková místa i historii přilehlých staveb.

U Mattoni Muzea se nachází poslední šestnácté zastavení stezky. Po tříkilometrové procházce se tak mohou turisté osvěžit minerální vodou Mattoni v kavárně muzea a prohlédnout si jeho stálou expozici. Ta nabízí řadu historických artefaktů i interaktivní prvky, které ocení nejen děti. Většinu stezky lze zdat i s malými dětmi a kočárky.

A co vše jsme mohli vidět na této stezce? Co jsme zažili, když jsme šli po stopách skřítků?

- Historii lázní v Kyselce
- Kino/Pitná hala
- Nábřežní promenádu s řadou lázeňských budov
- Sochu Heinricha Mattoniho
- Lázeňské korzo s Mattoniho vodopádem
- Mattoniho vilu
- Lesní kapli sv. Václava
- Pavilón a kolonádu Ottova pramene
- Giselino odpočívadlo a Rudolfovu skálu
- Vilemínino odpočívadlo
- Jindřichovo sedátko
- Franieckův pomník
- Löschnerovu vyhlídku
- Alžbětinu vyhlídku
- Kapli sv. Anny
- Stáčírnu Löschnerova pramene

Ze všech zastávek byla jedna z nejhezčích Mattoniho vodopád. Mattoniho vodopád naleznete v parku bývalých lázních Kyselka. Jedná se o umělou kaskádu, kterou si nechal za svou vilou postavit na začátku 19. století Jindřich Mattoni. Voda z Mattoniho pramene stéká vedle bývalé restaurace na začátku lázeňského areálu a odtéká pod silnicí do Ohře.

Mattoniho vodopád odvádí přebytečnou vodu z Ottova pramene a vodu, která přirozeně stéká ze svahu nad Kyselkou. Architekti v době, kdy se Kyselka stavěla, dokázali vodu, která by jinak tekla do domů, využít k vytvoření přírodní scenérie.

Nejvyšším bodem Mattoniho vodopádu je uměle vytvořená jeskyně. V ní najdete ve "skále" usazené pítko s malým kamenným lavorem. Pítko a z části i Mattoniho vodopád napájí nedaleký minerální Ottův pramen. Ten byl po dlouhá desetiletí hlavním zdrojem světoznámé karlovarské minerálky. Ochutnat místní minerální vodu můžete právě pod Mattoniho vodopádem u volně přístupného jezírka.

Po zážitcích z této stezky jsme pokračovali dále směr Dubina. Cesta se stávala obtížnější a terén stále horší. Ale netrvalo dlouho a dorazili jsme do Dubiny, kde jsme se občerstvili po tomto zajímavém výletě. Protože nám zbyl ještě nějaký čas, vydali jsme se na procházku podél řeky Ohře.

Tento výlet bych doporučila spíše fyzicky zdatnějším turistům. Pokud se pohybujete v obci Kyselka, je cesta pohodlná, i když vede občas do kopečka. Cesty lesem jsou již náročnější, občas chybělo i zábradlí. Možnost občerstvení – Muzeum Mattoni, restaurace Dubina (česká kuchyně).

Dana Szarková, pracovník střediska Ostrov

NEVIDOMÝMI NA ZKOUŠKU

V září 2023 uspořádalo naše chebské středisko TyfloCentra Karlovy Vary zážitkový seminář pro SZŠ v Chebu. Budoucí ošetřovatelky tak měly možnost se na chvíli vžít do pocitů nevidomých a vyzkoušely si chůzi s bílou holí mezi kužely, do schodů i ze schodů, pomocí indikátoru hladiny nalít šálek vody a na talíři párátkem ulovit marshmallow. To vše s klapkami na očích.

Nechyběla ani možnost vyzkoušet si některé z kompenzačních pomůcek. A protože ke zrakově znevýhodněným nepatří jen lidé zcela nevidomí, byly k dispozici také simulační brýle, které jsou navrženy tak, že omezením zorného pole poskytují představu, co může vidět člověk slabozraký.

Velice přínosnou součástí semináře byl i rozhovor s klientem chebského střediska, panem Antonínem, jenž se ve svém volném čase ochotně vydal z Aše, aby pomohl osvětě mezi zdravotníky. Dorazil se svou dospívající dcerou, která se svým věkem blížila věku studentek a přirozeně tak obohatila diskuzi o zkušenosti s nevidomým tátou. Nemalá pozornost byla věnována také další, v životě pana Antonína nezbytné pomocnici, vodící fence Daki.

Dáša Vokálová, pracovník střediska Cheb

Foto – viz. příloha – obrázek č. 7

DOSTALI JSME LEKCE OD DĚTÍ

Ano, čtete správně, školily nás děti. Přesněji řečeno žáci ZUŠ v Sokolově a Kynšperka nad Ohří pod vedením paní učitelky Pavly Křížkové. Spolupráce s nimi začala výstavou „Vnímám i když nevidím“, která byla k vidění v sokolovském zámečku. Do připravovaného exponátu byl třeba nápis v Braillově písmu, s čímž pomáhal klient chebského střediska pan Emil Mikláš. Na interaktivní výstavu pak byla pozvána všechna střediska TyfloCentra Karlovy Vary. A aby úžasné výtvary žáků cílené na svět nevidomých nezaknily, pokračují projektem „PoTmě“. Ale vraťme se k lekcím s dětmi. Paní učitelka Pavla Křížková připravila workshop práce s keramikou, kde naše klienty učili samotní žáci ZUŠ. Zážitek to byl emoční pro obě strany. Klienti skrze keramickou hlínu mohli zhmotnit své momentální pocity, procvičili si motoriku a žáci se naučili kontaktu a komunikaci s nevidomými a slabozrakými. Pro velký úspěch jsme dílnu navštívili opakovaně, žáci i klienti se na sebe navzájem těšili a spolupráce rozhodně nekončí.

Dáša Vokálová, pracovnice střediska v Chebu

Foto – viz. příloha – obrázek č. 8

VÁNOČNÍ BESÍDKA V OSTROVĚ

Dne 7. 12. 2023 proběhla v ostrovském středisku TyfloCentra Karlovy Vary vánoční besídka. Jako každý rok i letos jsme se s klienty nemohly dočkat vánočního posezení s předáváním dárků. Společenská místnost byla svátečně vyzdobena, stromeček svítil a vánoční nálada byla dotvořena vůní cukroví, vánočních větvíček a zapálených svíček. Překvapením vánoční besídky bylo vystoupení dětí z MŠ Pohádka z Ostrova pod vedením ředitelky MŠ paní Jolany Nečové. Děti nám přišly zazpívat koledy a měly i svůj hudební doprovod v podobě kytarového tria. Po vystoupení děti předaly klientům vlastnoručně připravené dárečky, z kterých měl každý velikou radost. Překvapení se opravdu povedlo a děti nám toto vánoční posezení projasnily svým úsměvem a velmi vydařeným vystoupením.

Dana Szarková, sociální pracovník

Foto – viz. příloha – obrázek č. 9

BĚH S ČELOVKOU

V prosincovém sobotním odpoledni se 521 odvážných běžců sešlo na Mírovém náměstí před Domem kultury v Ostrově, aby podpořili dobrou věc. Před startem probíhal doprovodný program, kde byly bengálské ohně doprovázené hlasitým bubnováním místních bubeníků. Nálada byla skvělá.

Této akce se rád zúčastnil nevidomý Slávek, jak mu všichni říkají, jinak celým jménem Mstislav Schweiner s jeho trasérem Mílou Liškou, jinak pracovníkem TyfloCentra Karlovy Vary. Vydali se s baterkami na trasu dlouhou 5 km po uličkách ve městě Ostrov.

I přes chladné počasí a namrzlou trať bylo odhodlání všech silnější. Slávek a Míla společně zdolávali každý krok, přenášejíc nejen odvahu, ale i poselství síly a odhodlání. Jejich běh se stal inspirací nejen pro všechny účastníky, ale i fanoušky podél trati, kteří je podporovali potleskem k rychlejšímu výkonu.

Po dokončení trasy měli běžci možnost obnovit své síly teplým čajem, svařákem a sladkými pochoutkami. Tato událost nejenže poskytla fyzickou výzvu, ale také ukázala sílu solidarity a podpory v komunitě. Běh s čelovkou v Ostrově přinesl nejen radost z pohybu, ale také zdůraznil důležitost vzájemné podpory mezi lidmi různých věkových kategorií a zájmů. Na devátém ročníku se podařilo vybrat rekordní částku peněz a to 146 tisíc korun, která bude použita na pomoc lidem s roztroušenou sklerózou.

Monika Ďuricová, pracovník střediska K.Vary

Foto – viz. příloha – obrázek č. 10

PORTRÉT LÉČITELE A BÁSNÍKA

Léčitelé i básníci, oba mají zvláštní způsoby, jakými přispívají k lidskému duchovnímu a fyzickému blahu. Tato kombinace dovedností je výjimečná a dává nám nahlédnout do světa jedinečného jedince, který sdílí svou pozoruhodnou sílu léčení a umění slova. V tomto článku se budeme věnovat portrétu takového jedince, který propojuje oba světy: léčitele a básníka. Léčitel i básník se mohou spojit v jediné osobě a tvořit jedinečné spojení léčivé síly a uměleckého vyjádření. Jeho básně mohou být nástrojem pro sdílení lásky, uzdravení a duchovní moudrosti, zatím co energetické léčení může pomáhat druhým překonat jejich emocionální bolesti a fyzické neduhy. Teď si představme osobu, která má oba tyto dary. Jmenuje se Petr Pawelka léčitel, básník, potápěč slavného klubu NAUTILUS. Žije v Poušti u Kraslic, je ženatý, má 3 syny. Je klientem TyfloCentra střediska Karlovy Vary. Velice příjemný a komunikativní pán, který je v invalidním důchodu po amputaci dolních končetin. Každý, kdo se s ním setkal, se stal posluchačem, který byl obohacen o zážitek z vyprávění a vtažen do jeho soukromého příběhu.

Daroval TyfloCentru Karlovy Vary svou sbírku básní, kterou budeme editovat.

SETKÁVÁNÍ

Petr Pawelka

**Čím tvé srdce přetéká,
kolem sebe šíříš,
dávej radost, lásku do světa,
ke svým cílům míříš.**

PODĚKOVÁNÍ

BÍLÁ PASTELKA

Ve dnech 9. – 11. října 2023 proběhla celonárodní sbírka „Bílá pastelka.“ Ta už přes dvacet let pomáhá nevidomým a slabozrakým financovat nejrůznější projekty pomoci. Přispět jste mohli třiceti a více korunami buď v hotovosti, nebo formou platby přes QR kód.

Bílá pastelka symbolizuje bílou hůl a život s ní. Peníze putují například na výcvik vodících psů, či pořízení pomůcek se speciální úpravou pro potřeby zrakově postižených. Letošní celkový výtěžek činí 4 670 551 Kč z toho TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s. přispělo s pomocí dobrovolníků částkou 16 469 Kč.

V Ostrově i přes nepříznivé počasí vyrazili do ulic jako každý rok studenti třídy V2, SPŠ Ostrov. Tímto bychom chtěli moc poděkovat vedení školy SPŠ Ostrov a dobrovolníkům z řad studentů, za spolupráci při celonárodní sbírce Bílá pastelka.

Lenka Nováková, pracovník střediska Ostrov

BÍLÁ PASTELKA V CHEBU

I v Chebu jste mohli v říjnu potkat v ulicích dvojice dobrovolníků veřejné sbírky Bílá pastelka. Chebské středisko oslovilo SZŠ v Chebu, kde nám vyšli vstříc. Některé studentky se sbírky účastnily již minulý rok a dorazily s velkým nadšením a motivací. První den sbírky přešlo, přesto to nevzdaly. Bohužel, počet lidí v ulicích díky dešti nebyl velký a jejich nálada v porovnání s loňským rokem mrzutější. Špatné počasí ovlivnilo i průběh sbírky následujícího dne, kdy vyrazily dvojice z jiné třídy budoucích zdravotníků. Velké poděkování patří jim a všem, kteří koupí bílé pastelky pomohli realizovat projekty pro zlepšení kvality života nevidomých a slabozrakých. Děkujeme.

Dáša Vokálová, pracovnice střediska v Chebu

PODĚKOVÁNÍ MĚSTSKÉ KNIHOVNĚ OSTROV

Ostrovské středisko TyfloCentra Karlovy Vary děkuje Městské knihovně Ostrov za to, že nám již několik let umožňuje prodej výrobků našich zrakově postižených klientů. Za výtěžek z prodaných výrobků se můžeme s našimi klienty věnovat dalším aktivitám. Ty jim přinášejí nejen radost, ale také pocit, že se můžou zapojit do aktivního života a ještě něco dokázat.

Lenka Nováková, pracovník střediska Ostrov

PODĚKOVÁNÍ FIRMĚ

JAN BECHER – KARLOVARSKÁ BECHEROVKA, A.S.

TyfloCentrum Karlovy Vary

upřímně děkuje firmě JAN BECHER – KARLOVARSKÁ BECHEROVKA, A.S. za jejich štědrý dar v podobě Degustačních sad Becherovka a bylinného likéru BECHEROVKA ORIGINAL, které byly využity při celostátním turnaji - 1. ROČNÍKU MEMORIÁLU PAVLA ROGACZEWSKÉHO V SIMULOVANÉ STŘELBĚ a kuželkách pro nevidomé jako věcné ceny celostátního turnaje. Tato podpora přispěla k vytvoření nezapomenutelného a smysluplného zážitku pro naše účastníky turnaje. Díky vaší štědrosti jsme mohli uskutečnit akci, která přináší radost a společenství lidem s omezeným zrakem.

Monika Ďuricová, pracovník střediska K.Vary

PODĚKOVÁNÍ ZUŠ V SOKOLOVĚ A ZUŠ V KYNŠPERKU NAD OHŘÍ

Chtěli bychom vyjádřit velké poděkování paní učitelce Mgr. Pavle Křížkové, která působí na ZUŠ v Sokolově. Díky skvělému vedení a neuvěřitelné motivaci žáků její keramické dílničky vzniklo spousta hmatových a interaktivních objektů zaměřených na nevidomé osoby, jež jste mohli spatřit a osahat na výstavě „Vnímám, i když nevidím“ v Muzeu na zámku v Sokolově. Tyto exponáty dále putují do dalších měst v Karlovarském kraji v rámci projektu „PoTmě“.

A protože díla z keramické dílny byla zaměřena na zrakově znevýhodněné osoby, umožnila paní Křížková v ZUŠ v Sokolově pro naše klienty workshopy práce s keramikou. A nejen tak obyčejné! Každý z našich klientů měl k dispozici žáka nebo žačku této školy, kteří objekty pro výstavu tvořili a mohli si tak reálně vyzkoušet práci s těmi, pro které původní objekty vyráběli. Vedení školy ZUŠ v Sokolově i vedení ZUŠ v Kynšperku nad Ohří vyšlo tomuto projektu vstříc, za což jsme velice vděční, neboť toto spojení bylo všem velice přínosné. Díky nadšení, motivaci a vedení paní učitelky Pavly Křížkové bylo až neuvěřitelné, jak keramická hmota v rukou nevidomých získala nový rozměr. Naši klienti se na hlínu napojili tak, že do ní vyjádřili veškeré emoce umocněné spoluprací s konkrétními žáky a žačkami, kteří při kontaktu s nevidomými byli velice přirození. Nutno dodat, že i pro ně to byl velice emotivní zážitek. Patří jim také velké poděkování.

Další spolupráce s paní učitelkou Mgr. Pavlou Křížkovou a jejími žáky na sebe nenechala dlouho čekat. Jaká? Dozvíte se v rubrice „Připravujeme“.

Dáša Vokálová, pracovnice střediska v Chebu

Foto – viz. příloha – obrázek č. 11

PŘIPRAVUJEME NA ROK 2024

Středisko Karlovy Vary připravuje

2. ROČNÍK MEMORIÁLU PAVLA ROGACZEWSKÉHO V SIMULOVANÉ STŘELBĚ

Dne : 27. 4. 2024

Kde : LOKOMOTIVA KARLOVY VARY – KUŽELNA

S radostí oznamujeme, že na příští rok přinášíme druhý ročník celostátního turnaje v simulované střelbě a kuželkách. Těšíme se na setkání s vámi, kde vašeň pro dobrodružství spojuje lidi a tvoří nezapomenutelné vzpomínky. Pojdte otevřít svět adrenalinu a dobrodružství propletené přátelstvím a použít jiné smysly než zrak. Chceme, aby každý účastník zažil radost ze hry bez ohledu na své schopnosti.

TYFLOLÉTO 2024

I v příštím roce se můžete těšit na jednodenní aktivity v rámci projektu Tyfloléto 2024. Co bude náplní těchto aktivit a kde se uskuteční se dozvíte včas na svém středisku.

Středisko Cheb připravuje

VÝLET DO POMEZÍ ANEB JAK SE KŘÍSÍ ZANIKLÁ TVRZ

EXKURZE DO STÁČÍRNY MINERÁLNÍCH VOD MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

NÁVŠTĚVA PRELÁTU V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH

VZDĚLÁVACÍ TRASA S ŘEŠENÍM ÚLOH

STEZKA SPISOVATELŮ MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

TURISTICKÁ KVÍZOVÁ TYFLOHRA S PUTOVÁNÍM PODÉL ŘEKY OHŘE S TÉMATEM PO STOPÁCH VÍLY OHARKY (EGERIE) A JINÝCH VODNÍCH BYTOSTECH

PUTOVÁNÍ ČAROVNÝM LESEM LOKET

FRANTIŠKOVA CESTA VE FRANTIŠKOVÝCH LÁZNÍCH –

A spoustu dalších aktivit nejen pro společná setkání a udržení duševního zdraví, ale především pro rozvoj a nácvik dovedností vedoucích ke zlepšení kvality života našich klientů.

TYFLORECEPTÁŘ

STAROČESKÝ HOUBOVÝ KUBA

Kuba je tradiční české jídlo ze sušených hub a krup. Většina z nás jej zná jako pokrm, který se podává k obědu na Štědrý den. V minulosti, dávno před tím, než se na vánočním menu začal objevovat kapr s bramborovým salátem, se houbový kuba podával ke štědrovečerní večeři. Dáte si ho letos v poledne také, nebo si počkáte na příchod zlatého prasátka?

Tradiční staročeský houbový kuba

Houbový kuba, též staročeský houbový kuba, se připravuje z krup a hub, původně **stročka trubkovitého**. Jedná se o houbu, která svým tvarem připomíná lišku obecnou, má však tmavě hnědou barvu.

Tradiční příprava kuby je jednoduchá – nejdřív se kroupy uvaří doměkka a poté se společně se sušenými houbami orestují na cibulce. Nakonec se upečou v troubě dozlatova a je hotovo.

Existují různé krajové varianty i obměny, z nichž tou nejznámější je **houbový kuba z rýže**. Kroupy se jednoduše nahradí rýží, postup přípravy je poté v podstatě totožný.

Jaké kroupy na kubu?

K přípravě houbového kuby se používají **kroupy z ječmene**. Ty jsou dostupné v různých velikostech a je jen na vás, kterou zvolíte. Rozdíl bude především v době vaření, větší kroupy také ve výsledku vytvoří spíše sypkou konzistenci, kdežto kuba z menších krup bude kompaktnější.

Staročeský houbový kuba – recept

Pro přípravu kuby můžete použít jakékoliv sušené nebo čerstvé lesní houby. Nedoporučujeme namísto nich používat žampiony, ty se k tomuto staročeskému jídlu nehodí. Pokud s vámi na Štědrý večer obědvá vegetarián nebo vegan, jednoduše nahradte sádlo máslem, popřípadě olejem.

Suroviny

4 porce

- 400 g krup
- 100 g sušených hub
- 1 cibule
- 4 stroužky česneku
- 3 lžíce sádla
- ½ lžičky kmínu
- 1 lžička majoránky
- čerstvě mletý pepř
- sůl
- tuk na vymazání formy

Postup přípravy

1. Kroupy dobře propereme ve studené vodě, poté je dáme máčet do hrnce cca na 1 hodinu. Houby rovněž namočíme a necháme hodinu stát.
2. Namočené kroupy slijeme a zalijeme novou vodou. Přidáme lžičku soli a uvaříme je do měkka. Trvá to přibližně 30 až 45 minut. Poté je smícháme se sušenými houbami.
3. Cibuli nakrájíme najemno a opékáme ji na rozehřátém sádle (popřípadě másle nebo oleji). Až zesklovatí, zasypeme ji kmínem a přidáme uvařené kroupy smíchané s houbami. Dochutíme solí, čerstvě mletým pepřem a prolisovaným česnekem a restujeme cca 5 až 7 minut. Nakonec vmícháme majoránku.

4. Troubu přehřejeme na 180 °C. Zapékací formu vymažeme tukem a přesuneme do ní kroupovou směs.
5. Pečeme zhruba 15 minut dozlatova a hned podáváme.

PŘÍLOHY

Obrázek č.1 k článku

Na návštěvě u uměleckého kováře

Klienti TyfloCentra s uměleckým kovářem Ivo Rudolfem ve Vodné u Bečova
Strana 11

Obrázek č. 2 k článku **PoTmě**

Dvorana zámku z hosty kde proběhla vernisáž výstavy Vnímám i když nevidím a zároveň představen projekt PoTmě.

Strana 14

Obrázek č.3 k článku **Tyfložená 2023**
Výherkyně Tyfloženy s cenami
Strana 15

Obrázky č. 4 k článku
Návštěva kasemat chebského hradu
Klineti TyfloCentary před hradem v Chebu
Strana 16

Obrázek č. 5 k článku
Jak nápis v braillově písmu putoval celým Českem
Pan Emil Mikloš zkouší nápis v braillově písmu vyrobený kovářem Ivo Rudolfem
Strana 17

Obrázek č. 6 k článku
**Filmový festival v Karlových
Varech**

Klientky TyfloCentra s hercem
Ivanem Trojanem

Strana 18

Obrázek č. 7 k článku
Nevidomými na zkoušku
Pracovník TC se studenty SZŠ
Cheb při ukázce chůze s bílou
holí
Strana 20

Obrázek č. 8 k článku
Dostali jsme lekce od dětí.
Klienti TyfloCentra a žáci ZUŠ Sokolov při tvoření z keramiky
Strana 21

Obrázek č. 9 k článku
Vánoční besídka v Ostrově

Klienti ostrovského střediska a děti s paní ředitelkou z MŠ Pohádka.
Strana 21

Obrázek č. 10 k článku

Běh s čelovkou

Klient střediska Karlovy Vary Slávek
Schweiner s pracovníkem TC a
trasérem vjednom Mílou Liškou
Strana 22

Obrázek č. 11 k článku

Bílá pastelka

Studentky SPŠ Ostrov a SZŠ Cheb
Strana 23

TyfloCentrum Karlovy Vary, o.p.s.
přeje
VESELÉ VÁNOCE a ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK 2024

Všem přejeme

VESELÉ VÁNOCE

a šťastný nový rok 2024

TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s